

Eleanor Herman

ÎN PAT
CU
REGELE

O ISTORIE A AMANTELOR REGALE

Traducere din limba engleză de
VALENTINA GEORGESCU

LITERA
București
2020

Copyright © 2004 S. Fischer Verlag GmbH,
Frankfurt am Main

Ediție publicată pentru prima dată
cu titlul *Im Bett mit dem König*
Toate drepturile rezervate

Editura Litera

O.P. 53; C.P. 212, sector 4, București, România
tel.: 021 319 63 90; 031 425 16 19; 0752 548 372
e-mail: comenzi@litera.ro

Ne puteți vizita pe

www.litera.ro

În pat cu regele

500 de ani de adulter, rivalitate, răzbunare și luptă pentru putere
O istorie a amantelor regale
Eleanor Herman

Copyright © 2019 Grup Media Litera
pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Traducere din limba engleză:
Valentina Georgescu

Editor: Vidrașcu și fiili

Redactori: Aloma Ciomâzgă-Mărgărit, Georgiana Harghel

Corector: Olimpia Băloiu

Copertă: Flori Zahiu

Tehnoredactare și prepress: Ana Vârtoosu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
HERMAN, ELEANOR

În pat cu regele: istoria amantelor regale /
Eleanor Herman; trad. din lb. engleză de
Valentina Georgescu. – București: Litera, 2019

ISBN 978-606-33-4612-5

I. Georgescu, Valentina (trad.)

94

CUPRINS

Introducere	7
Capitolul 1. SEX CU REGELE	19
Capitolul 2. ÎN AFARA IATAČULUI – ARTA DE A OFERI PLĂCERE REGELUI	45
Capitolul 3. RIVALE PENTRU DRAGOSTEA UNUI REGE – AMANTA ȘI REGINA	73
Capitolul 4. ÎNCORNORAT DE REGE – SOTUL AMANTEI	107
Capitolul 5. VIGILENTĂ SUSTINUTĂ – PREȚUL SUCCESULUI	133
Capitolul 6. DRAGOSTE PROFITABILĂ – PREȚUL PĂCATULUI	167
Capitolul 7. PUTERE POLITICĂ ÎNTRU ASTERNUTURI ...	199
Capitolul 8. CURVELE BABILONULUI: OPINIA PUBLICĂ ȘI METRESELE	223

BASTARZII REGALI	241
Respect pentru oameni și cărți	
Capitolul 10. MOARTEA REGELUI	257
Capitolul 11. SFÂRȘITUL UNEI CARIERE	
STRĂLUCITE – ȘI VIAȚA DE DUPĂ	279
Capitolul 12. MONARHI, METRESE ȘI CĂSĂTORII	311
<i>Concluzii</i>	333
<i>Note</i>	337
<i>Bibliografie</i>	345

INTRODUCERE

*Când destinul unei națiuni se decide într-un alcov,
cel mai bun loc pentru istoric este antecamera acestuia.*

CHARLES-AUGUSTIN SAINTE-BEUVE

Amante regale. Cuvinte care evocă imaginea neclară, dar strălucitoare a unei femei care dezmiardă și modelează istoria cu mâinile ei. Ea stă, în general, în penumbra unei lumi în care luminile reflectoarelor cad doar asupra bărbaților, care croiesc istoria prin forță. Din când în când, auzim foșnetul unei jupe de mătase sau un râset melodios răsunând din spatele tronului.

Ascensiunea amantelor regale la curțile europene a fost bruscă, apărând pe neașteptate din îndepărtata negură medievală. Vreme de mii de ani după căderea Romei, păcatul regal a fost ascuns în spatele draperiilor greoaie ale baldachinelor și apoi mărturisit în obscuritatea amortită a confesionalelor. Puternica Biserică Catolică a privit cu asprime și cinism adulterul, iar cocotele de la curte au fost ținute cu strictețe ascunse.

Uneori, doar prenumele unei femei era legat de câte un monarh feudal, o Maude sau o Blanche, neștiindu-se nimic altceva. Numeroși bastarzi regali, recunoscuți de regi, apăreau

ca din senin, lăsându-ne doar să presupunem că aveau și mame. Această lipsă aproape totală de informații despre relațiile amoroase ale capetelor încoronate a fost nu doar o consecință a pretențiilor bisericii legate de discreția acestor legături. Analfabetismul domnea pretutindeni asemenea monarhilor, aceștia însăși fiind în cea mai mare parte a lor incapabili să-și scrie până și numele.

Se întâmplă să știm câte ceva despre metresa englezoaică Alice Perrers doar din cauza avariției ei. Curtezana lui Eduard al III-lea (1312–1377), hrăpărea Alice, s-a folosit de poziția ei și, în ultimul deceniu de viață al bătrânlui rege, a golit vistieria, devenind ulterior una dintre cele mai mari latifundiare din Anglia medievală. Profitând de senilitatea lui Eduard, îi cerea acestuia să îi cumpere aceleași bijuterii, iar și iar, însușindu-și de fiecare dată banii pe care îi primea de la rege pentru procurarea giuvaierelor. Mai mult decât atât, stând la căptăiul iubitelui ei cu sânge albastru, aflat pe patul de moarte, Alice a luat până și inelele prețioase de pe degetele muribundului. Scandalizat, parlamentul i-a confiscat proprietățile din 17 țări, bijuteriile (inclusiv 21 868 de perle) și alte daruri primite de la rege. Mânăstă de dorință de a-și recupera bunurile și proprietățile, Alice și-a petrecut tot restul vieții în tribunal, după cum atestă unele documente ale trezoreriei, decrete parlamentare și arhive judecătoarești.

Dacă englezoaicele erau lipsite de tact, frațuzoaicele erau foarte agile. La aproape 70 de ani după Alice Perrers, arhetipul metresei regale s-a conturat în toată splendoarea, ridicându-se asemenea unei Păsări Phoenix din cenușa Evului Mediu. Exercitându-și cu abilitate influența asupra politiciei țării și a regelui, Agnes Sorel a fost – desigur – o frațuzoaică la Curtea franceză. Grațioasa Agnes a reușit să-l scoată pe Carol al VII-lea (1403–1461) din îndelungata lui apatie pentru a se alătura trupelor sale și a-i alunga pe invadatorii englezi de pe teritoriul francez. Carol, un omuleț scund și trist, cu chip de clovn și picioare strâmbă, pierdut în tunicele

lui lălai și greoaie, s-a dovedit a fi un rege jalnic înainte de Agnes și a revenit la condiția sa de rege jalnic și după ea.

Cel mai vechi portret al unei metrese regale care s-a păstrat este cel al lui Agnes, pictat în 1449, într-o vreme când portretele seculare nu erau încă ceva obișnuit și mulți dintre cei bogăți și faimoși îi mituiau pe pictorii bisericești să le atașeze chipurile pe trupurile unor sfinți. În mod destul de bizar, Agnes a fost pictată ca Fecioara Maria pe un altar cu două panouri. Pe panoul ei, aflat acum la Muzeul din Anvers, Agnes, purtând o coroană și o capă de hermină, îi oferă sănul său voluptos copilului Iisus, care privește dezinteresat în altă parte. Celălalt panou, aflat acum la Muzeul din Berlin, îl infățișează pe un bun prieten al metresei, Etienne Chevalier, în genunchi, într-o gest de prosternare evlavioasă. Acest diptic al amantei regelui, mamă a copiilor săi nelegitimi, prezentată drept Maica Domnului, trebuie să-i fi socat pe cucerini, șocul fiindu-le amplificat de imaginea prietenului ei venerându-i sănul expus.

Probabil că nu este deloc întâmplător faptul că, la scurt timp după ce pictura a fost desăvârșită, puterile Cerului au trimis-o pe „doamna cu coasa“ să o ia pe Alice. La aproape 40 de ani, dintre care 15 ani îi petrecuse ca amantă, prietenă și sfătuitoare a regelui, Alice a murit în durerile facerii. Poate că, dintr-un loc mai mare, a privit înapoi spre trupul ei răpus și a murmurat: „Ce lucru mărunt, spurcat și urât miroitor e frivolatea noastră“. A închis ochii. Sfâșiat de durere, regele i-a acordat postum titlul de ducesă și i-a organizat funeralii fastuoase.

Cunoștințele noastre despre metresele regale sporesc exponential odată cu zorii secolului al XVI-lea. Înflorirea culturală cunoscută drept Renaștere a adus aer proaspăt într-o Europă îndobitoțită. Brusc, vasele au început să străbată oceanele lumii, aducând la întoarcere bogății nevisate. Mănăstirile erau căutate pentru manuscrise deteriorate care conțineau sfaturile înțeleptilor păgâni antici. Societăți care se prosternaseră la picioarele unei madone de piatră timp de

mii de ani au început să zburde în fața unei statui voluptuoase a lui Venus. Pe parcurs, Vaticanul a pierdut cheia de la seiful tuturor cunoștințelor, controlul său ferm asupra moravurilor și apucăturilor fiind substanțial slăbit – chiar și în țări care au rămas catolice după Reforma protestantă.

Inventarea tiparului a declanșat o explozie a științei de carte în rândul nobilimii. Scrierea scrisorilor a devenit o modalitate preferată de umplere a timpului pentru curtenii nerăbdători să le împărtășească ruedelor de la țară bârfele de la Curte. De la ei aflăm despre lacrimile reginei, despre istericalele metresei și despre poftele trupești nesățioase ale regelui. Madame de Maintenon, ultima soție morganatică, și cea preferată, a lui Ludovic al XIV-lea (1638–1715), a scris peste 90 000 de scrisori în timpul vieții. Cumnata lui Ludovic, Charlotte Elisabeth, ducesă de Orleans, a scris 60 000 de scrisori despre viața la Curtea de la Versailles, în peste 50 de ani. Madame de Sévigné, care o cunoștea personal pe amanta lui Ludovic al XIV-lea, i-a scris de trei ori pe săptămână, timp de 25 de ani, preaiubitei sale fiice care locuia departe, în Provence. O parte din corespondența personală a regilor și a amantelor lor au supraviețuit incendiilor, inundațiilor, viermilor și distrugerii deliberate, unele dintre acestea vorbind despre latura romantică a vieții.

În plus, rapoartele diplomaților oferă imagini detaliate despre viața la Curte. Într-o eră în care toanele unui rege însemnau pace sau război, belșug ori foamete, nici un detaliu regal nu era considerat neînsemnat. Unele epistole oficiale conțineau însemnări despre defecările regelui. Ludovic al XIV-lea, știind că numeroasele metrese ale lui Carol al II-lea (1630–1685) avuseseră o mare influență asupra acestuia, și-a instruit ambasadorii din Anglia să trimîtă „rapoarte detaliate despre tot ceea ce se petrece la curtea Marii Britanii și cu precădere **la privată**.² Multe dintre aceste interesante epistole au supraviețuit.

Jurnalele au devenit o modă, oferind martorilor relatările despre intrigile regale. Unul dintre cei mai cunoscuți autori de jurnale a fost Samuel Pepys, care a ocupat o funcție înaltă în serviciul naval britanic al secolului al XVII-lea și care a nutrit sentimente de fascinație lascivă pentru amantele lui Carol al II-lea. El a relatat că le-ar fi văzut în parc și la teatru, le-a comparat frumusețea, le-a descris ținutele și a făcut dragoste cu ele în visele sale. A scris cu bucurie că o sărutase pe Nell Gwynn după piesă și că imaginea lenjeriilor scumpe ale lui lady Castlemaine atârnând pe o sârmă la uscat se dove-dise a fi cu adevărat foarte folositoare.

Memoriile au devenit populare, deși acestea trebuie citite cu grijă și comparate cu alte documente ale timpului. Scrise cu scopul de a fi publicate, multe memoriile aveau dublul scop al autojustificării și al acuzării altora. Puțin înainte să moară în 1615, regina Margareta a Franței și-a scris memoriile pentru a-și atribui virtuți și o curătenie sufletească aleasă, incluzând în povestirile sale numeroase relatările despre comportamentul indecent al soțului ei cu ibovnicele lui, fără să amintească însă nimic despre propriul comportament indecent cu amanții ei. Răzbunătorul duce de Saint-Simon, care a părăsit Versaillesul din poziția de curtean deziluzionat în 1722, și-a mânuit cu îndârjire condeiul când a scris 40 de volume de memori, pre-sărându-și istorisirile cu doze generoase de venin.

Biografiile contemporane au început să apară pe neașteptate, dar chiar și pe acestea trebuie să le cercetăm amănunțit. Conte Karl von Pöllnitz a colindat curțile regale ale Europei începând cu 1710, iar în 1740 a devenit maestrul de ceremonii al lui Frederic al II-lea al Prusiei. Fascinat de aventurile amoroase ale lui August al II-lea al Saxoniei (1670–1733), cunoscut ca având peste 300 de copii nelegitimi, contele de Pöllnitz a publicat o biografie în 1734, anul de după moarte regelui. Deși aventurile amoroase ale regelui erau adevărate, ne putem imagina că domnul conte a perfecționat conversațiile relatate de dragul efectului comic.

Odată cu alfabetizarea, s-a observat și o apreciere a valoroasei influențe a femeilor în societate. Curtea franceză a început să accepte în secolul al XVI-lea ideea că femeile erau la fel de inteligente și de capabile precum bărbații, dar infinit mai atrăgătoare. Aproape peste noapte, metresele regale au început să fie admirate, imitate și preamarite.

În secolele al XVI-lea și al XVIII-lea, „funcția” amantelor regale era aproape la fel de oficială ca aceea a prim-ministrului. Se aștepta de la amanta să aibă anumite îndatoriri – sexuale și de altă natură – în schimbul titlurilor, pensiilor, onorurilor și al unei poziții influente la Curte. Ea sprijinea artele – teatrul, literatura, muzica, arhitectura și filosofia. Își folosea farmecul ca pe o armă împotriva ambasadorilor străini. Ea era cea care îl liniștea pe rege când acesta era furios, îl înveselea când era deznađădjuțit, îl încuraja când se simțea slab. Ea participa zilnic la slujbele religioase, le dădea de pomană săracilor și își dona bijuteriile pe timp de război.

Francisc I al Franței (1494–1547) a fost primul rege care a acordat titlul de *maîtresse-en-titre* – metresă regală oficială – favoritei sale. Aceasta a avut mai multe amante cu personalități puternice. În a doua jumătate a secolului al XVI-lea, amantele franceze au avut mai multă putere decât oricare altele din Europa timp de aproape 200 de ani. Diane de Poitiers, amanta lui Henric al II-lea (1519–1559) a devenit membră a Consiliului privat, a făcut legi și a impus taxe, semnând decrete oficiale alături de rege, ca Henri Diane. Gabrielle d’Estrées, amanta lui Henric al IV-lea (1553–1610), a făcut și ea parte din Consiliu, a dat legi, a primit ambasadori și a avut un rol important în încheierea războiului civil religios.

În Anglia, Henric al VIII-lea (1491–1547) a dat totul peste cap insistând să se însoare cu două femei după care tânjea și pe care, în cele din urmă, le-a decapitat. În secolul următor, Carol al II-lea nu a irosit nici o clipă pentru a se așeza deasupra unei amante chiar în ziua în care s-a așezat pe tron. În ziua încoronării sale, în 1660, s-a culcat cu frumoasa Barbara Palmer

care, nouă luni mai târziu, i-a dăruit o fiică. Drept răsplată, el a făcut-o contesă de Castlemaine. Carol a explicat că „nu era ateu, dar nu credea că Dumnezeu avea să-i facă viață amară pentru că a avut și el parte de nițică placere neîngăduită”.³

Despovărat de fidelizeitate – chiar și față de amanta sa –, Carol a fost unul dintre puținii monarhi care a avut câteva amante principale în același timp. Nu s-a comparat niciodată cu francezii în ce privește aplombul, iar haremul lui a semănat mai degrabă cu un coteț plin de găini gălăgioase. În săptămâna morții sale, în 1685, regele a fost înconjurat de toate găinușele lui, după cum descrie scandalizat biograful său John Evelyn, care se văita în legătură cu „luxul inexprimabil și lipsa de respect, de scrupulozitate, și tot desfrâul” cărora le era martor. Regele Carol „ședea și flirta cu concubinele lui de Portsmouth, Cleveland, Mazarin etc., în vreme ce un băietan franțuz intona cântecele de amor în acea măreată galerie, iar vreo douăzeci de înalți curteni și alți libertini se îndeletniceau cu jocul de cărți cunoscut drept «basset», în jurul unei mese mari rotunde, cu o grămadă de aproape 2 000 de galbeni dinaintea lor.”⁴

Vărul primar al lui Carol, Ludovic al XIV-lea al Franței, și-a înfrumusețat Curtea cu un șirag de metrese înmiresmate. Athénaïs de Montespan – care s-a mândrit cu această poziție timp de 13 ani – a fost în multe privințe o clonă a echivalentului său englezesc, Barbara, lady Castlemaine, care a avut o mare influență asupra monarhului timp de doisprezece ani. Ambele erau frumoase, lacome, aspre și strălucitoare, deși Athénaïs a fost, poate, mai pe gustul contemporanilor ei, asperitatele ei fiind netezite de o doză semnificativă de stil franțuzesc. Fiecare dintre aceste femei a contribuit la gloria nației ei, jefuid în același timp vistieria, și fiecare dintre ele a fost regretată când a fost înlocuită cu o alta, mai puțin plină de culoare.

La fel cum moda, arhitectura, muzica și arta franceză au fost replicate în versiuni mai șterse în toată Europa, și conceptul franțuzesc de *maîtresse-en-titre* a fost copiat pe întreg

continentul. La sfârșitul secolului al XVII-lea, rolul amantei regale era considerat atât de indispensabil, încât până și rigidele regate germane au preluat modelul. Așa se face că Frederic al III-lea, prinț elector de Brandenburg (1657–1713), prins sub papucul nevestei care disprețuia infidelitatea, a numit-o pe o frumoasă doamnă de la Curte amanta sa oficială, copleșind-o cu bijuterii, deși nu a atins-o niciodată – de frica soției lui care l-ar fi ucis.

August al II-lea cel Puternic, elector de Saxonie, a fost ales rege al Poloniei în 1697 și s-a văzut dintr-o dată nevoit să conducă două nații. Avea de nouă ani o amantă în Saxonie, iar ministrul său l-a sfătuit să aleagă o poloneză pentru aceeași onoare la Varșovia. Potrivit contelui de Pöllnitz, regele a fost sfătuit astfel: „Cum Majestatea Voastră are două Curți, una în Saxonie și o alta în Varșovia, ar trebui să fiți monarh deplin, drept fiind astfel să dețineți câte o ibovnică la fiecare Curte. Acest lucru va conduce neîndoios la mulțumirea ambelor nații. În prezent, polacii obiectează la deținerea unei ibovnice saxone. Dar, cu șase luni de amor în Polonia și cu alte șase luni în Saxonie, ambele nații vor fi împăcate.”⁵

În vreme ce în secolul al XVII-lea regii Franței, Angliei și ai statelor germane se lăfăiau nestingheriți cu amantele lor bine recompensate, curtea regală a Spaniei rămânea o oază de catolicism medieval sufocant. Țara care născocise Inchiziția era mai pioasă decât Vaticanul, unde cardinalii exuberanți se răsfățau cu aprige orgii. Genetic nesănătoși, anoștii regi spanioli conduceau o curte sobră, unde arderea pe rug în masă a ereticilor reprezenta distracția preferată.

Amanta regală spaniolă nu avea o poziție recunoscută, cu atât mai puțin speranța de a deține puterea la Curte și recompense financiare. Viața ei după îndepărțarea de la Curte era și mai sumbră – era exilată la o mănăstire. Regele fiind cu doar o treaptă mai jos față de Dumnezeu, nici un muritor de rând nu putea spera să atingă o femeie care fusese sanctificată de îmbrățișările monarhului. Există consemnări

conform cărora Filip al IV-lea al Spaniei (1605–1665) ar fi alergat o Tânără prin tot palatul și s-ar fi năpustit asupra ușii pe care aceasta ar fi baricadat-o pentru a se ascunde de el, ordonându-i să-l lase să intre. Plângând în hohote, biata fată ar fi strigat „Nu, nu, sire! Nu vreau să devin călugăriță”⁶

Regele Ioan al V-lea al Portugaliei (1689–1750) nu se preocupă să-și trimită fostele amante la mănăstire; el le căuta în rândul călugărițelor, transformând o mănăstire din Lisabona în harem personal și creșă. Maica stareță i-a oferit un fiu, care a devenit mai târziu arhiepiscop.

Dar ibericii nu erau populari în restul Europei. Când George, elector de Hanovra (1660–1727), a depășit probabilitățile matematice și a moștenit tronul Marii Britanii în 1714, încercând să îl imite pe Carol al II-lea, el a „importat” nu una, ci două amante regale în noua sa țară. Amantele germane ale lui George nu și-au impresionat supușii britanici, care au fost șocați – nu de indisiplina lui morală, ci de gustul în ceea ce privește femeile. Una era înaltă și slabă la granița emacierii, cealaltă era scundă și îndesată de stătea să pocnească – cele două formând o pereche deznădăjduitor de *urâtă*. Dar regele nu a fost deranjat de supușii săi britanici care îi ridiculizau amantele, nici chiar când cineva a slobozit pe străzile Londrei o mărțoagă bătrână cu o șa ruptă, purtând de gât o pancartă pe care scria: „Nu lăsați pe nimeni să mă opreasă – eu sunt trăsura de gală a regelui venită din Hanovra și merg să le iau pe Majestatea Sa și pe pațachina lui, să le duc în Anglia”. Astfel de glume îi reflectau prea bine masculinitatea, conchidea George.

Când fiul lui George, prințul George de Hanovra, viitorul rege George al II-lea (1683–1760), și-a luat o amantă englezăoaică, bătrâna lui bunică a aplaudat fapta ca pe o excelentă modalitate de a-și îmbunătăți cunoștințele de limbă. Vreo 20 de ani mai târziu, lordul Hervey descria relația regelui George al II-lea cu aceeași femeie, doamna Howard, ca pe una mai degrabă de formă decât pasională. Regele „părea a-și socoti amanta în primul rând un accesoriu necesar măreției

sale de print decât un adaos la plăcerile sale ca bărbat și, astfel, pretindea doar a distinge ceea ce era evident că trecea cu vederea și se prefăcea doar a dezmișterea ceea ce era limpede că nu iubea.⁸ Regele era auzit numindu-și amanta „o dobioacă bătrână, obosită, tare de urechi, ursuză“.⁹

Încă o dată, lucrurile se desfășurau cu mult mai mult stil la sud de Canalul Mânciei. Contemporanul lui George, Ludovic al XV-lea (1710–1774), a instalat-o pe Madame de Pompadour ca *maîtresse-en-titre* în 1745. Frumoasă, grațioasă, intelligentă și binevoitoare, Madame de Pompadour a condus practic Franța timp de 19 ani. Ea a sprijinit artiști și scriitori, a produs piese de teatru în care cântă și dansa, a investit în industria franceză, a proiectat castele, a șlefuit nestemate, a învățat arta gravării, a experimentat horticultura și a condus armata în timpul Războiului de Șapte Ani.

Dar, la apogeul puterii, ea a întreținut îngrijorată furtuna ce se apropia. *Après nous, le déluge* („După noi, potopul“), a spus ea, deși nu drăguțul cap pudrat al Madamei de Pompadour avea să fie cel secerat de lama ghilotinei, ci acela al succesoarea ei, Madame du Barry.¹⁰ În Franța, palatele au fost vandalizate și incendiate. Mormintele regilor și ale curtenilor au fost deschise, profanate, iar oasele împrăștiate la întâmplare. Cu forță zdrobitoare a unei ghilotine, Revoluția franceză a anulat puterea metreselor regale din toată Europa, iar efectele ei s-au propagat ca o undă seismică în toate direcțiile. Extravaganța excesivă a unei civilizații a fost într-adevăr suprmată, înecată într-o mare de sânge roșu ca vinul. Odată cu ea, dusă a fost și glorificarea unei femei decăzute, împodobită cu bijuteriile Coroanei.

În urma Revoluției, deși obiceiurile s-au schimbat, nevoile sexuale ale regilor au rămas aceleași. Amantele regale au continuat să existe din belșug, dar cele osândite să trăiască în mediocritatea secolului al XIX-lea au avut parte de mult mai puțin decât mai norocoasele lor predecesoare. Nu s-au mai inventat titluri de ducese sau contese, nu li s-au mai oferit

palate și castele, nu au mai avut venituri uluitoare, un loc la masa Consiliului privat și un număr impresionant de camere în palat. Amantele regale din secolul al XIX-lea sperau doar la o căsuță drăguță în oraș, câteva bijuterii, o linie de credit la cei mai la modă croitori și la aroma copleșitoare a puterii care îi aducea invitații la cele mai bune petreceri.

Ludovic I al Bavariei (1792–1868) s-a opus acestei tendințe și a plătit scump pentru asta. În 1847, și-a forțat Parlamentul să o facă pe amanta sa, Lola Montez, contesă de Landesfeld. În numai câteva luni, s-a trezit cu o revoluție pe cap; Lola a fost alungată din oraș de o mulțime infuriată, iar Ludovic a abdicat. Dacă Lola și-ar fi încercat manevrele cu 70 de ani mai devreme, probabil că ar fi avut succes.

Înainte de Revoluția franceză, ziarele erau atent cenzurate, nefiind permisă nici o referire ingrată la adresa regelui. Pamfletele – versuri satirice lipite pe stâlpii felinarelor – au luat amploare, fiind smulse de la locul lor și citite în taverne de cetățenii încântați. Multe pamflete le ridicau pe amantele regelui. Dar odată cu apariția presei libere în secolul al XIX-lea, titlurile de primă pagină ale ziarelor trâmbițau ultimele scandaluri regale. Caricaturile obscene înfățișau monarhi grași și îmbătrâniți în pat cu hrăpăretele lor ibovnice. Monarhii au devenit mai circumspecți în privința legăturilor ilicite. Modificarea comportamentală era însă doar de ochii lumii. Sexul regal adulter a rămas la fel de frecvent ca întotdeauna, doar că ascuns sub un vâl transparent de ipocrizie respectabilă.

În 1900, deja bătrânul rege belgian Leopold al II-lea (1835–1909) se plimba adesea în grădinile publice alături de amanta lui în vîrstă de 16 ani, Caroline Delacroix. Dar dacă vreun ministru îl aborda pe rege, Caroline trebuia să rămână supusă în urmă și să pretindă că este sora unuia dintre agiotanți.

Fiul cel mai mare al reginei Victoria, Eduard al VII-lea (1841–1910), își gestionă relațiile amoroase cu atâtă dibăcie încât mulți erau convinși că doamnele erau pentru el mai degrabă o bună companie pentru ceaiul de la ora cinci când